

Museus: entre la fragilitat econòmica i la necessitat de redefinir models

Publicat per [Interacció](#) [1] el 08/10/2019 - 11:33 | Última modificació: 23/03/2026 - 12:54

El que emergeix en aquest text és una idea de fons: la millora de la gestió museística no pot reduir-se a instruments tècnics o a ajustos organitzatius. Té a veure amb el model de museu que es vol sostenir i amb el paper que se li assigna dins les polítiques culturals. Llegit avui, l'article continua sent útil perquè anticipa debats que s'han intensificat en els darrers anys. La pressió per diversificar ingressos, la dependència del turisme i la creixent hibridació entre allò públic i allò privat no han desaparegut. S'han consolidat com a marc estructural. Això desplaça la pregunta: no es tracta només de com gestionar millor els museus, sinó de des de quins criteris polítics i culturals es defineix aquesta millora. (n. de l'e., 2026)

Una tesi doctoral convertida en síntesi operativa permet llegir els principals reptes de la gestió museística contemporània. Economia, turisme i relació públic-privat apareixen com a eixos que no només afecten la gestió, sinó el sentit mateix de les polítiques patrimonials.

La tesi de Maria Teresa Blanch Bofill reflexiona i aprofundeix sobre múltiples temes al voltant de la gestió dels museus i del patrimoni. De tota la informació relacionada amb aquesta temàtica, recollim els tres grans blocs temàtics que trobem més interessants. En primer lloc es tracta l'aspecte econòmic de la gestió del patrimoni i dels museus, el qual ha quedat molt afectat degut a les retallades durant la crisi econòmica. En segon lloc s'aborda el tema de la relació entre el patrimoni i el turisme i com es poden millorar aquestes relacions. Per últim, es reflexiona al voltant del binomi públic-privat dins de la gestió museística i els possibles avantatges que pot suposar.

Pel que fa al primer bloc temàtic, el document aporta diverses solucions als nous problemes de finançament derivats de la crisi. Es proposen, per exemple, noves maneres de finançament que s'adaptin a les noves necessitats de la població. N'és doncs remarcable el recull de vies alternatives de finançament que es proposa: subscripcions populars; crowdfunding; fundraising; subvencions de concurrència; subvencions directes; contractes-programa; convenis entre Ajuntaments i Diputacions; programes europeus

Les tres primeres vies depenen plenament del finançament privat mentre que la resta depenen de finançament públic per part de les administracions. És interessant fer un apunt sobre els sistemes de finançament tipus crowdfunding, ja que és un sistema que a d'altres indrets com ara a Estats Units funciona bé, però que és difícilment aplicable a Catalunya degut a dues principals raons: la població percep a l'administració com la institució que ajuda i dona suport als projectes museístics i no a la inversa. A més, la complexitat burocràtica dels protocols i els procediments en que basa la gestió l'administració pública fan difícilment viables processos tan ràpids com el que requereix el crowdfunding. Existeix però una excepció remarcable on un programa de finançament privat a través de Verkami va funcionar a casa nostra; es tracta de l'exposició [Abelló, un tast](#) [2] duta a terme pel Museu Abelló de Mollet del Vallès.

Seguint amb la temàtica del finançament i les noves propostes per a una millora en la gestió museística davant de l'escassetat de recursos, Blanch remarca que malgrat la gestió d'alguns serveis de cara al públic poden funcionar millor des de l'àmbit privat, s'han d'aplicar mesures que garanteixin unes bones condicions salarials i laborals pels treballadors, on s'apliquin nous criteris de selecció des de les administracions públiques on es prioritzi la qualitat del servei i no l'oferta més econòmica com és usual.

Finalment, i per tancar el primer bloc sobre la millora en la gestió davant de la crisi de finançament, s'ha de tenir en compte cap a quina direcció es pretén dirigir la gestió dels museus del futur. Les institucions museístiques del segle XXI treballaran amb un públic molt més ampli que l'actual i per aquest motiu hauran de desenvolupar noves tècniques de comunicació molt més afins a l'àmbit del màrqueting i la comunicació. Els museus s'han de convertir en espais més atractius que esdevinguin un veritable element vertebrador per als ens locals. Han de passar de ser contenidors d'informació a ser epicentres d'activitat cultural, on es toquin temàtiques que realment generin

impacte en les persones. S'ha de canviar la visió i posar el punt de vista en les persones visitants, en els interessos i necessitats, no pas treballar simplement sobre la base del creador o de la institució cultural com s'ha fet fins ara.

El segon aspecte rellevant de la tesi són les conclusions extretes al voltant de la gestió patrimonial i el turisme. En un principi es conclou que, ara per ara, no existeixen interessos coincidents entre patrimoni i turisme, fet que dificulta d'entrada el seu enteniment. De totes maneres, però, una de les directrius que es proposa la Generalitat, establert al document Museus 2030 es la de destinar més recursos econòmics i humans per tal d'internacionalitzar el patrimoni català i fer-lo més rendible econòmicament. En aquesta línia s'ha començat a configurar l'aplicació d'una plataforma anomenada '[Visitmuseum](#) [3]'

És per això que es proposa que a curt termini es trobi la via per tal de que professionals del turisme i museòlegs puguin interactuar davant de la interpretació i promoció del patrimoni. La participació dels professionals de la museologia en el mercat del turisme ha de permetre millorar els continguts dels recursos culturals i la seva conservació per evitar el conflicte. El cert és que, l'objectiu de les polítiques de patrimoni i de museus és aconseguir generar ingressos que permetin l'autofinançament dels equipaments. És per aquest motiu que es fa necessària la col·laboració del sector privat del turisme per oferir productes d'oci, però amb la incorporació dels museòlegs en el disseny dels productes per tal d'evitar la banalització. Per tant, és evident que per tot això la gestió del patrimoni cultural hauria d'incloure com a element important la formació en comunicació, sobretot en l'àmbit de la publicitat. Malgrat poder semblar quelcom controvertit, és la línia que traça l'autora per tal de fer un canvi d'enfocament en la gestió de patrimoni, i és que la mescla entre el sector públic i el sector privat és quelcom necessari per tal d'aconseguir una gestió més equilibrada dels equipaments museístics.

En aquest línia, sobre el binomi públic-privat és on s'inscriu l'última de les idees més rellevants del text. El Pla de Museus 2030 planteja dos objectius que podrien solucionar la relació entre el caràcter públic i el caràcter privat de les institucions. El primer objectiu seria definir un mapa dels museus de Catalunya i el segon consistiria en desplegar xarxes de cooperació entre museus i territoris. Desenvolupar una xarxa entre diverses institucions pot proporcionar resultats eficients d'èxit, sempre i quan les polítiques culturals comptin amb recursos suficients, així com amb estratègies planificades i el consens dels agents implicats.

En definitiva, totes aquestes propostes no poden ser una realitat fins que no vagin acompanyades d'una veritable voluntat política, on es facin noves normatives per donar més autonomia a les institucions, permetre un clima de participació ciutadana, afavorir una plena accessibilitat als llocs de treball, així com apostar per la transparència en els concursos públics. Sense tots aquests elements coordinats des de l'Administració Pública, difícilment es podrà arribar a assolir algun dels punts proposats.

PDF [La Gestió dels museus i el patrimoni en les polítiques culturals a Catalunya \(1980-2018\)](#) [4]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: gestió cultural

Etiquetes: patrimoni cultural

Etiquetes: economia de la cultura

- [5]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2019/gestio-museistica>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <http://www.museuabello.cat/2017/07/06/micro-mecenatge/>

[3] <https://visitmuseum.gencat.cat/ca/>

[4] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/la_gestio_dels_museus_i_el_patrimoni_en_les_politiques_culturals_a_catalunya_.pdf

[5] <https://interaccio.diba.cat/node/8073>